

ការសិក្សាវាយតម្លៃអំពីផលប៉ះពាល់នៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ចដល់ជីវភាព

រស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមតំបន់ជនបទក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

អនុសាសន៍ចំពោះតួអង្គពាក់ព័ន្ធ

ស្រាវជ្រាវនៅឆ្នាំ២០១៥-២០១៦

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា រួមមាន ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងយុត្តិធម៌ និង មន្ទីរថ្នាក់ខេត្តនានា

ផែនការសម្រាប់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន គួរតែដាក់បញ្ចូលឱ្យបានពេញលេញទៅក្នុងផែនការនៃការអភិវឌ្ឍន៍នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្តមុនពេលមានការបែងចែកក្បាលដី។ ផែនការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច មិនគួរត្រូវបានអនុញ្ញាតយល់ព្រមនៅលើទីតាំងដែលមានក្បាលដីត្រួតលើគ្នាឬពាក់ព័ន្ធនឹងដីដែលមានទំនាស់។

ការវាយតម្លៃលើហេតុប៉ះពាល់សង្គម និងបរិស្ថាន ត្រូវធ្វើឡើងមុនពេលមានការសម្រេចយល់ព្រមលើសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។

សម្បទានដីសង្គមកិច្ចមិនគួរប្រើប្រាស់ជាមធ្យោបាយសម្រាប់ដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លី ឬសម្រាប់ផ្តល់ជាភាគៈនូវដីដែលមានការកាន់កាប់រួចហើយនោះឡើយ។

គួរមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងបង្កើនឱកាសការងារ។ គ្រួសារទទួលបានផលគួរទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញកសិកម្មរៀបជាដំណាំឧស្សាហកម្ម ការដាំបន្លែ ការអភិវឌ្ឍអាជីវកម្ម និងការស្វែងរកទីផ្សារសម្រាប់ដំណាំរបស់ពួកគេ។

ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច មិនគួរត្រូវបានបង្កើតនៅលើទីតាំងដែលមានព្រំប្រទល់ជាមួយដីដែលប្រើប្រាស់ដោយសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច លុះត្រាតែការទាមទារនានាអំពីកម្មសិទ្ធិសមូហភាព ឬបុគ្គលរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានពិនិត្យនិងវាយតម្លៃពេញលេញរួចរាល់។

ការជ្រើសរើសមុខសញ្ញាទទួលបានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ដែលជាជនក្រីក្រ និងជនគ្មានដីធ្លី គួរធ្វើឡើងដោយប្រើប្រាស់ដំណើរការបើកចំហ ប្រកបដោយតម្លាភាព សាមញ្ញ និងការចូលរួម។

គួរមានការស៊ើបអង្កេតឱ្យបានពេញលេញលើការចោទប្រកាន់ថាមានអំពើពុករលួយកើតឡើង។ មន្ត្រីមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានរកឃើញថាបានជម្រិតប្រាក់ពីគ្រួសារទទួលបានផល ឬអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត គួរទទួលបានការផ្តន្ទាទោស។

ការទទួលបានសេវាសុខភាព អប់រំ និងសេវាជាមូលដ្ឋានផ្សេងទៀត រាប់ទាំងការទទួលបានទឹក គួររៀបចំជាផែនការជាស្រេចដោយគណៈកម្មាធិការសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ដែលមានសមាសភាពពហុជំនាញ ដោយសហការជាមួយនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។

គួរមានការស៊ើបអង្កេតឱ្យបានពេញលេញលើការគំរាមកំហែងដល់គ្រួសារទទួលបានផលសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ឱ្យលក់ដីរបស់ខ្លួន។ បុគ្គលដែលត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យលក់ដី គួរទទួលបានដំណោះស្រាយ។

គួរមានការសម្របសម្រួលលើកកម្ពស់ការសហការគ្នារវាងក្រសួង ភ្នាក់ងារ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដែលចូលរួមក្នុងការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដី និងការផ្តល់សេវា។

ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការវិភាគបន្ថែមដើម្បីស្វែងរកមូលហេតុនៃការកើនឡើងនៃបំណុលតាមគ្រួសារ។

កម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ចពេលអនាគត គួរសំលឹងមើលការបញ្ចូលនូវបញ្ញត្តិការគាំទ្រដល់គ្រួសារ ក្រីក្រ គ្មានផ្ទះ ដើម្បីធានាថាលំនៅឋានសម្បទានដីសង្គមកិច្ច បំពេញបាននូវកម្រិតស្តង់ដារអប្បបរមា។

បទប្បញ្ញត្តិក្នុងអនុក្រឹត្យស្តីពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ដែលកំណត់អំពីការបង្ការមិនឱ្យអ្នកទទួលបានផលសម្បទានដីសង្គមកិច្ច ធ្វើការផ្ទេរដីមុនពេលកំណត់ ត្រូវតែជំរុញឱ្យមានការអនុវត្តឡើងវិញ។

អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានគួរធ្វើការងារជាមួយនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រដល់ស្ត្រី និងក្មេងស្រី ដែលរងគ្រោះដោយសារអំពើហិង្សា។ គួរផ្តល់ការគាំទ្របន្ថែមដល់គ្រួសារដែលបានផ្លាស់មករស់នៅលើទីតាំងដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ដើម្បីធានាដល់បរិយាកាសរស់នៅដែលមានសុវត្ថិភាព។

ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍

គួរបំពេញតួនាទីឱ្យកាន់តែសកម្មបន្ថែមទៀតនៅតាមទីតាំងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច តាមរយៈការពិនិត្យមើល និងវាយតម្លៃលើកម្រិតជីវភាពរស់នៅ និងការធ្វើឱ្យអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានមានគណនេយ្យភាព។

ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដែលផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់ការបង្កើតសម្បទានដីសង្គមកិច្ចគួរ មានការពិនិត្យឡើងវិញលើកម្រិត និងប្រភេទនៃការគាំទ្រដែលពួកគេផ្តល់ ដើម្បីធានាបាននូវការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។

សហការឧបត្ថម្ភមូលនិធិដោយ
សហភាពអឺរ៉ុប

សហភាពអឺរ៉ុប

អនុការសហប្រជាជាតិ

អនុការសហប្រជាជាតិ
សិទ្ធិមនុស្ស
ការិយាល័យឧត្តមស្តេចនាន
កម្ពុជា

ឯកសារនេះត្រូវបានរៀបរៀងនិងបោះពុម្ពផ្សាយដោយក្រុមជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់សហភាពអឺរ៉ុប។ ទស្សនៈ និងបទបង្ហាញនានាក្នុងអត្ថបទនេះ គឺជាការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្តេចនាន ក្រុមជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់សហភាពអឺរ៉ុប (OCHR) ហើយមិនមែនជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីទស្សនៈរបស់សហភាពអឺរ៉ុបឡើយ។

ASSESSING THE IMPACT OF SOCIAL LAND CONCESSIONS ON RURAL LIVELIHOODS IN CAMBODIA

Study Recommendations

Research conducted 2015-2016

Royal Government of Cambodia, incl. Ministry of Land Management, Urban Planning and Construction, Ministry of Justice, and Provincial Departments

Plans for new SLCs should, where feasible, be fully embedded in national and provincial development plans prior to plots being allocated. SLCs plans should NOT be approved where plots cover or overlap land that is contested.

Social and environmental impact assessments must be conducted prior to granting SLCs.

SLCs should NOT be used as a means for land conflict resolution or for regaining possession of occupied land.

Efforts should be undertaken to improve job opportunities. Beneficiary families should be provided with training in agricultural skills, industrial crop production, business development and marketing of crops.

SLCs should NOT be issued on sites adjacent to land used by indigenous groups, until all claims for communal or individual titles have been fully assessed and processed.

Poor and landless SLCs beneficiary families should be selected through open, transparent, equitable and participatory processes.

Allegations of corruption should be fully investigated. Local officials found to have extorted money from beneficiary families or other stakeholders should be prosecuted.

Access to health, education and other basic services, including access to water, should be planned by multi-disciplinary SLCs Committees working with development partners.

Threats made to beneficiary families to sell plots of land should be fully investigated. Individuals who were forced to sell land should be provided with access to remedy.

Improved collaboration should be facilitated between ministries, agencies and development partners involved in land use planning and service provision.

Further analysis needs to be undertaken to explore the cause of increasing household debt.

SLCs programmes should seek to include increased provision of support to poor, homeless families, so as to ensure that SLCs housing meets minimum standards.

Provisions in the Sub-Decree on Social Land Concessions aiming to prevent premature transfer of land by SLCs beneficiaries should be enforced.

Local authorities should work with development partners to provide support to victims of violence against women and girls. Additional support should be provided to families moving to SLCs sites, so as to ensure a secure living environment.

Development Partners

Development partners should play a more active role on SLCs sites by conducting monitoring and evaluation of living standards, and by holding local authorities to account.

Development partners financing the establishment of SLCs should review the level and type of support they provide to ensure sustainable development.

Co-funded by
the European Union

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER
Cambodia